

JARDINET PERSA A LA MANERA DE SAADI

A la Mercè en el dia del seu sant

Puig d'Olena, 24-IX-40.

I

LA GLÒRIA D'ABU-KEIR

Abu-Keir, fill de Zenghi, acabà el seu regnat voltat de la devoció i l'amor dels seus súbdits. Després d'haver engrandit el seu país en la juvenesa i d'haver-lo reforçat i enriquit més tard, en els seus últims anys assaborí el profit de la seva vida.

Un dervitx, secretament envejós, li digué un dia:

-O gran Rei! No hi ha al món majestat comparable a la vostra. Una tan merescuda glòria deu ser per a Vós font de delícies que cap altre mortal no coneixerà.

-Ben cert -respongué Abu-Keir-. Quan m'adorno al Consell, cap dels meus ministres no gosa despertar-me.-

II

L'AMOR I EL FOC

Una noia sabé que en una contrada llunyana i solitària vivia un savi que havia estat company de Saadi. La llum del desert l'havia orbat i les tenebres dels seus ulls només eren travessades, cada dia, pel primer raig de l'alba que li encarava les pregàries a Llevant.

La noia robà el cavall del seu pare, el carregà de fruits i de perfums, i fugí en secret per a demanar al savi quina cosa era, entre totes les que coneix una noia, la més semblant a l'amor.

-Un foc de sandal ben sec -respongué el savi-. El seu ardor és joïós i viu, i quan s'han acabat les flames, no tot el perfum ha fugit amb el vent. En resta també a la cendra.

-I fa llum, també, com les fogueres? -demanà la noia.

El savi la mirà un moment amb els seus tristos ulls de pedra abans de respondre:

-Sí. L'amor també fa llum com les fogueres, a la nit.-

III

EL LLAÏT DESAFINAT

Hi havia a Bagdad un dervitx que es pensava ser el més devot dels homes perquè havia anat quaranta vegades a la Meca i les seves oracions eren llargues i feixugues com la pluja de tardor. Però el seu cor era covard, cruel, avariciós i mentider.

Un músic li digué un dia:

-De què et val recitar les millors pregàries si abans no hi has acordat el teu cor? ¿Creus que l'oida del Senyor pot plaure's en la més bella música si la fas sonar en un llaït desafinat?

IV

SAADI I ELS JOVES

Quan Saadi vivia a Esnirna, les noies que anaven a la font, al vespre, s'aturaven entre les murtres per sentir-li explicar històries. Els joves d'Esnirna, intrigats de la bona fortuna del poeta, anaven a demanar-li:

-¿Com és que les noies et prefereixen a tu, amb les teves dents color de dàtil i la teva pell dura i arrugada com la d'un camell?

Saadi els respongué:

-Perquè vosaltres és només d'ahir que sou joves, i la vostra joventut és aspra com el vi novell. Jo, en canvi, fa trenta anys que sóc jove i les noies troben en les meves paraules un vi que el temps ha assolat i clarificat sense llevar-li gens de força.

V

LA JUSTICIA DE TXELAI

Una dama de Basora havia comprat un diamant meravellós. Un dia, el diamant caigué al foc i no cremà. Era fals.

La dama acudí a Txelai, vizir famós per la seva saviesa, i demanà la mort del marxant que li havia venut la gemma.

Txelai ho acordà. Fou prendre el marxant i el condemnà a ser menjat pels lleons en un fossat.

El dia del suplici, la dama, des d'un mirador, contemplava el pobre home tremolós i envellit d'angúnia, fets els ulls plens de pànic a la boca del soterrani d'on, a qualsevol moment, sortirien les feres fameljants.

Però el somriure de la dama s'esqueixà en un crit d'ira. El soterrani s'havia obert i, en lloc de lleons, n'havien sortit dos gats ridículs. Avançaven calmament, flairaven amb indiferència el miserable desmaiàt i saltaren, àgilment, fora de la fossa.

La dama anà a vomitar la seva ràbia als peus de Txelai:

-De què et queixes? -li digué el vizir-. La llei mana exigir ull per ull, dent per dent. El marxant t'enganyà; nosaltres l'hem enganyat a ell. Estan en pau.-

VI

Un home es retirà al desert i hi visqué llargs anys en la meditació i la penitència. Oblidà el seu pare, els seus germans i el nom de les noies que havia estimat.

Un vespre, els estels s'enfosquiren, i grans muntanyes d'arena s'encaixaren en un vent que duia, de molt lluny, perfums oblidats i torbadors. Una pluja espessa i calenta negà els camps, escantellà les roques. La tempesta durà tota la nit, i tota la nit el solitari l'aferrà cobert només amb les seves pregaries.

L'endemà el cel era serè i profund com el somriure d'una verge; ni un núvol, en la llisa notedat del desert, deixava la seva ombra vagabunda. Un gran toll s'havia arregat en un fondal.

L'home veié de lluny l'aigua lluyentejant i s'hi acostà.

-Res no deu entorbolir la imatge dels cells que aquell gran mirall podrà donar-me. Veure la pura llum reflectida nuament allí, serà quasi com veure, fit a fit, el mateix rostre del Senyor!-

En abocar-se sobre l'aigua, un crit d'horror s'escapà dels seus llavis, i caigué sanglotant sobre la ribera. De tant existir solament per a la seva ànima, s'havia oblidat que ~~era~~ també ell tenia un rostre.

VII

ELS TRES CONSELLS

Quan el seu fill partí en peregrinació a la Meca, Almoner li donà tres consells. El primer fou:

-Al.lah espera de tu que diguis la veritat. Digues-la sempre. Així deixes obert el camí més curt a la seva providència. Cada mentida teva és una marrada que fas fer als desitjats del Senyor.-

Després li digué:

-Procura que l'hora de la pregaria t'agafi sempre amb els peus ben nets. Pensa que quan tu et posternaràs a la veu del muezzi, un altre ho ha de fer darrera teu.-

I finalment, mentre l'abragava, li recomanà:

-No vagis mai a menjar en un hostal on no hi hagi mosques.-

VIII

EL HERED DE LA LLUNA

Fou una noia de Damasc, quasi un infant, la que digué aquestes profundes paraules. L'anomenada de la seva beutat havia arribat fins al

soldà, que l'havia feta conduir a la seva presència.

Com tothom, el soldà desitjà aquells ulls que deien tantes coses que ells mateixos no comprenien, aquella boca on cada perla tenia encara perfum de sal.

Ilevà la gelosia i li féu boure vi grec. Era una nit de lluna plena. La noia guaità enlaire i digué molt seriosa al soldà que li besava el peu esquerre:

-Quin fred deu tenir sempre la lluna!

IX

SENYERA BLANCA, O EL CARBONER POBEA

Un marxant d'Alep tenia una filla molt blanca. Un carboner se n'enamorà, i digué al marxant:

-La teva filla és blanca com un vol de coloms. La seva blancor és feta de gràcia i d'innocència. La vull per muller.-

Més tard, tornant de la cerimònia, el carboner meditava:
-Que blanca és la meua dona! Blanca com una mesquita. El seu reflex fa venir ganes de posternar-se i de resar.-

Més tard, quan en la tenebra de la cambra nupcial ella es féu invisible, el carboner senti un perfum dolç i secret entre els seus braços i pensà, recordant la blancor de la seva dona, que devia ser una blancor de magnòlia.

Molt més tard, quan ja era vell, deia el carboner parlant amb els amics una tarda:

-La meua dona és encara tan blanca. Sinó que ara la seva blancor és la de la claror de la lluna minvant. Dona bo de mirar-la una estona, al vespre, abans d'ajustar les persianes per anar a dormir ben a les fosques.-

X

L'ÀNIMA I EL COLOM

Un colom sagrat de Kabur travessava el desert. Un voltor es descolgà del zenit sobre l'innocent ocell, i un sofí implorà per al missatger, des de la seva cova, la misericòrdia d'Al·lah.

-O gran Senyer! Permeteu que el voltor prengui del meu cos tanta carn com hi hagi en la seva presa, i deixeu que el colom continuï al seu vol!-

Com un llamp, Gabriel aparegué esclatant de glòria. Duda a les mans una balança. Posà el colom en un platet, i en l'altre, a picos-sades, el voltor escoria la sang i la carn que arrencava dels membres del vell. Però el colom, palpitant i espantat de la cursa, s'esbatia d'ales i amb el seu impuls feia inclinar sempre cap a ell el fi de la balança.

Quan tot el cos del vell hagué passat pel bec del voltor, el colom emprengué el vol i l'ànima del sofí el seguí, fins al Paradís.